

Collegevoorstel

Onderwerp	Rechtmatigheidsverantwoording 2026
Eenheid/team	CZ Control en Audit
Zaakkenmerk	Z/26/272008
Documentkenmerk	D/26/905671
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Portefeuillehouder	E.J.F.M. van Mierlo
Datum vergadering	

Toelichting voor de openbare besluitenlijst

Jaarlijks stelt het college een plan op voor de interne controle. De interne controle is een onderdeel van het financieel risicomanagement van de gemeente Almelo en is gericht op de significante bedrijfsprocessen. Het primaire doel van interne controle is om een beeld te krijgen van de kwaliteit van de bedrijfsvoering. Interne controle is een middel om de kwaliteit van de bedrijfsvoering (continu) te verbeteren en tijdig bij te kunnen sturen in processen. Het intern controleplan vormt de basis voor de (verbijzonderde) interne controle (VIC) in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2026. Het college heeft besloten om het intern controleplan vast te stellen en biedt aan de raad het controleprotocol en normenkader ter vaststelling aan.

Voorgesteld besluit

1. Het Intern controleplan (VIC plan) 2026 vast te stellen (D/26/905698).

De raad voor te stellen:

2. Het Controleprotocol (D/26/905697) voor de accountantscontrole 2026 vast te stellen, met daarin:

2.1 Een verantwoordinggrens van 2% van de totale lasten van de gemeente, exclusief dotaties aan de reserves;

2.2 Een rapportagegrens van 150.000 euro.

3. Het Normenkader 2026 (D/26/905699) voor de rechtmatigheidscontrole vast te stellen.

Inleiding

Het normenkader, het intern controleplan en het controleprotocol vormen de basis voor de uitvoering van de (verbijzonderde) interne controle. Het college draagt conform artikel 212 en 213 van de Gemeentewet zorg voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van beheershandelingen. Het college legt verantwoording af over deze financiële rechtmatigheid door middel van de

rechtmatigheidsverantwoording als onderdeel van de jaarrekening. Om hier invulling aan te geven worden jaarlijks het controleprotocol, het normenkader en het controleplan bijgesteld en vastgesteld.

Het intern controleplan over boekjaar 2026 is de basis voor de uitvoering van de verbijzonderde interne controle rechtmatigheid van (financiële) beheershandelingen in het aanwezige stelsel van interne beheersing van geselecteerde significante processen. Op basis van de in het plan opgenomen en uitgevoerde werkzaamheden wordt een conclusie gegeven over het financieel rechtmatig handelen in het boekjaar.

Het primaire doel van interne controle is om een beeld te krijgen van de kwaliteit van de bedrijfsvoering. Interne controle is een middel om de kwaliteit van de bedrijfsvoering (continu) te verbeteren en tijdig bij te kunnen sturen in processen. Bij de interne controle wordt zichtbaar vastgesteld dat processen adequaat beheerst worden, zoals dat met de inrichting van de administratieve organisatie beoogd was. Ook wordt met de uitkomsten van interne controle getoetst of aan de eisen van rechtmatigheid (en getrouwheid), verantwoording en controle wordt voldaan.

Controleprotocol

Met het controleprotocol stelt de raad nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor het controlejaar. Met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording heeft het controleprotocol ook als doel de te hanteren verantwoordingsgrens ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording door het college en de rapporteringsgrens ten behoeve het opnemen en toelichten van geconstateerde onrechtmatigheden door het college in de paragraaf bedrijfsvoering vast te leggen. Om tegemoet te komen aan de behoefte om inzicht vanuit de raad, rapporteert het college daarom alle bevindingen omtrent de financiële rechtmatigheid boven de rapporteringstolerantie in de paragraaf bedrijfsvoering met een toelichting richting de raad. Hiermee volgen we de ingezette lijn, zoals deze voor de accountant geldt om geconstateerde onrechtmatigheden vanaf deze grens te benoemen in haar rapport van bevindingen. Om de verantwoordingsgrens te bepalen is een aantal overwegingen van belang zoals de informatiepositie van de raad, de kosten van de verantwoording en de eenduidigheid van de normen en communicatie. Voor nadere informatie hierover verwijzen we naar het controleprotocol 2026.

Normenkader

Bij wijzigingen in wet- en regelgeving dient het normenkader te worden geactualiseerd en door de raad te worden vastgesteld zodat we intern en de accountant (extern) dit normenkader als leidraad kunnen gebruiken voor de controlewerkzaamheden. Het normenkader zoals nu opgenomen in de bijlage betreft het normenkader van juni 2026.

VIC-plan

Met het intern controleplan geeft het college, invulling aan artikel 212 en 213 van de Gemeentewet waarin voor het college de verplichting is opgenomen zorg te dragen voor de toetsing van de rechtmatigheid van het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie. Dit plan beschrijft de aanpak van de controle. De bedrijfsvoering binnen de

gemeente is zodanig ingericht, dat naleving van de wet- en regelgeving zichtbaar en toetsbaar wordt vastgelegd. Hier wordt periodiek op gecontroleerd. De resultaten van deze controle biedt het college handvatten en inzicht op basis waarvan zij een rechtmatigheidsverantwoording kan afgeven, bij voorkeur een verantwoording waarin aangegeven kan worden dat rechtmatig gehandeld is.

Beoogd effect

Richting geven aan de uitvoering van rechtmatigheidsverantwoording en het verkrijgen van een goedkeurende controleverklaring van de accountant bij de jaarverantwoording 2026.

Argumenten voor

1.1 Het college draagt op basis van artikel 212 en 213 van de Gemeentewet zorg voor de interne toetsing van het financiële beheer, de inrichting daarvan en de eisen van rechtmatigheid en verantwoording daarover.

Om hier invulling aan te geven, wordt jaarlijks het controleplan bijgesteld en vastgesteld. Een goed opgezette interne controle is van belang voor:

- Controle van toereikende uitvoering van taken;
- Het signaleren van tekortkomingen in de uitvoering van de taken;
- Het bijsturen van de uit te voeren taken;
- Het afleggen van verantwoording over de uitgevoerde taken.

1.2 Met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording is het van belang om kaders vast te stellen.

Het college dient sinds 2023 de rechtmatigheidsverantwoording af te geven. De uitvoering van de (verbijzonderde) interne controle is daarbij een belangrijk onderdeel. Omdat het intern controleplan de kaders definieert voor de wijze waarop de (verbijzonderde) interne controle uitgevoerd gaat worden, is het aan te bevelen de kaders vast te stellen. De accountant zal de uitgevoerde werkzaamheden op basis van het interne controleplan nagaan ten behoeve van de controle op de getrouwheid door de accountant.

2.1 De verantwoordingsgrens is gelijk aan de goedkeuringstolerantie

De accountant richt de controle zo in dat hij belangrijke fouten in de jaarrekening kan ontdekken. Daarbij kijkt hij vooral naar risico's en gebruikt hij vaste grenzen (toleranties). Ook controleert hij een deel van de gegevens en gebruikt hij berekeningen om in te schatten of er mogelijk meer fouten zijn. Een belangrijke grens is de goedkeuringstolerantie. Deze is, in overeenstemming met het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden artikel 2 lid 1, gelijk aan 2% van de omvangsbasis. De omvangsbasis is het totaal van alle uitgaven van de gemeente, exclusief de dotaties aan de reserves. De goedkeuringstolerantie geeft aan hoeveel fouten of onzekerheden maximaal in de jaarrekening mogen staan. Zolang deze grens niet wordt overschreden, kan de jaarrekening nog steeds als betrouwbaar worden beoordeeld. In dat geval geeft de accountant een goedkeurende controleverklaring. Wordt de grens wel overschreden, dan geeft de accountant een andere soort verklaring en dus geen goedkeuring. Door een

verantwoordingsgrens vast te stellen van 2%, sluiten we ook aan op het advies van de accountant en zorgen we voor eenduidigheid in de normering. Voorgesteld wordt de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording 2026 vast te stellen op 2% van de totale lasten van de gemeente, exclusief de dotaties aan de reserves.

3.1 Een goed opgezette interne controle is belangrijk in het kader van planning en control

Het college draagt conform artikel 212 en 213 van de Gemeentewet zorg voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van beheershandelingen. Om hier invulling aan te geven, wordt jaarlijks het normenkader bijgesteld en vastgesteld. Een goed opgezette interne controle is een belangrijke pijler voor de gemeente in het kader van planning en control. Enerzijds voor het controleren en signaleren van tekortkomingen in de uitvoering van de taken, anderzijds voor het bijsturen en het afleggen van verantwoording over de uitgevoerde taken. Met een toereikend normenkader kan de uitvoering van taken met structuur en efficiency worden gedaan. Het primaire doel van interne controle is om een beeld te krijgen van de kwaliteit van de bedrijfsvoering. Interne controle is een middel om de kwaliteit van de bedrijfsvoering (continu) te verbeteren en tijdig bij te kunnen sturen in processen. Bij de interne controle wordt zichtbaar vastgesteld dat processen beheerst worden, zoals dat met de inrichting van de administratieve organisatie beoogd was. Ook wordt met de uitkomsten van interne controle getoetst of aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.

3.2 Het normenkader is, intern voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording en extern voor de accountant voor het controleren van de jaarrekening, de leidraad voor de controlewerkzaamheden

Het normenkader betreft de inventarisatie van relevante, interne en externe wet- en regelgeving en dient als basis voor de interne controlewerkzaamheden op rechtmatigheid. Het normenkader moet actueel worden gehouden en worden aangepast op veranderende wet- en regelgeving. Het betreft hierbij overigens alleen de regelgeving waaraan financiële beheershandelingen ten grondslag liggen. Het normenkader is geen uitputtende lijst van regelingen, maar beperkt zich tot die regelingen die relevant zijn, of worden geacht, voor de uitvoering van een goede controle.

3.3 De raad moet het normenkader vaststellen

De raad geeft de accountant de opdracht voor de accountantscontrole. Voor de controle maakt de accountant gebruik van het door de raad vastgestelde normenkader.

Kanttekeningen

Niet van toepassing.

Kosten, opbrengsten en dekking

Dit besluit heeft geen financiële gevolgen.

Uitvoering

Na besluitvorming kan op basis van het intern controleplan de verbijzonderde interne controle worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het college.

Het interne controleplan wordt gecommuniceerd met de externe accountant.

Bijlage(n)

Controleprotocol 2026 Almelo (D/26/905697)

Normenkader 2026 (D/26/905699)

Intern controleplan (VIC plan) 2026 gemeente Almelo (D/26/905698)

Raadsvoorstel (D/26/905703)

Procesinformatie

Intern overleg

Het intern controleplan is besproken binnen het team Control & Audit.

Afstemming met portefeuillehouder

Het intern controleplan, controleprotocol en het normenkader zijn voorgelegd aan de verantwoordelijk portefeuillehouder.

Directie-advies

Niet van toepassing.

Communicatie over het besluit

Regulier.